

ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง และการกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง¹

วรัรัตน์ ขมาคุณากร²

จากการศึกษาอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังและการกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติ ความเป็นมา ทฤษฎี และกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นสิ่งที่มีอยู่คู่กับความเป็นมนุษย์และสังคมโลก เพราะการอยู่ร่วมกันของบุคคลต่าง ๆ ย่อมต้องมีการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นต่อกันได้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นย่อมก่อให้เกิดความอึดอัดของบุคคลในสังคม แต่อย่างไรก็ตามการแสดงความคิดเห็นจึงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมายที่บัญญัติไว้ เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข ปัจจุบันมีการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ ปลุกระดมส่งเสริมหรือแสดงให้เห็นถึงความเกลียดชังในลักษณะต่างๆ ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงซึ่งเกิดจากการใช้คำพูดหรือการแสดงออกในลักษณะใดๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น (Hate Speech) ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาการก่ออาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) อาชญากรรมประเภทนี้กระทำได้หลายรูปแบบ ตั้งแต่ขั้นรุนแรงสุด คือการฆ่ากัน ซึ่งอาจกระทำต่อบุคคลบางคนหรือกระทำต่อกลุ่มบุคคลจำนวนมาก การทำร้ายร่างกาย การทำลายทรัพย์สิน การดูหมิ่นเหยียดหยามโดยคำพูด หรือการกระทำต่างๆ โดยประเทศไทยนั้นยังไม่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติต่างๆ ไม่เคยบัญญัติห้ามการกระทำที่เป็นการก่อให้เกิดความเกลียดชังขึ้นในสังคม รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติข้อห้ามและกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ใช้ข้อความที่ยุยงส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ประชาชนมีความเกลียดชัง มีเพียงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับการกระทำที่เกิดจากการใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังที่ไปพาดพิงถึงบุคคลบางคนหรือกลุ่มบุคคลบางคน หรือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายให้บุคคลดังกล่าวได้รับความเสียหาย ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท ทำให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะการกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) ไม่เกิดความเกรงกลัวและในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารเจริญก้าวหน้า ทำให้ประชาชนจำนวนมากกระทำการส่งข้อความหรือภาพ แสดงความคิดเห็นในลักษณะ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังและการกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง โดยอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์รัล เล็งวิทยา และ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาลัยรามคำแหง

ก่อให้เกิดความเกลียดชัง บุคคลบางคน บางกลุ่ม หรือพรรคการเมืองบางพรรคที่ตนไม่ชอบหรือเกลียดชัง โดยเฉพาะการส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทางคอมพิวเตอร์ ทำให้สังคมไทยเกิดความแตกแยก ทางด้านความรู้สึก ความคิด และมีความเกลียดชังกันอย่างกว้างขวางเมื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วผู้เขียน เห็นว่าในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้สำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดโดยวิธีการ ก่อให้เกิดความเกลียดชังในหมู่ประชาชน หรือกลุ่มคนบางกลุ่ม หรือคนในชุมชนบางแห่ง นับว่าเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาให้คิดว่าสมควรที่จะให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวไว้หรือไม่ เพราะปัญหา เรื่องความเกลียดชังนั้น ครั้งหนึ่งหรือหลายครั้งที่ผ่านมายุติสร้างบาทแผลให้กับคนไทย หรือกลุ่มคนไทย บางกลุ่มมาแล้ว แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่หมดสิ้น ปัญหาดังกล่าวมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ทั้งนี้เมื่อ พิจารณาโดยภาพรวมของปัญหาอันถูกก่อให้เกิดขึ้นจากความเกลียดชังแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าสมควรที่จะต้อง พิจารณาถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังจะกล่าวต่อไปนี้ว่าสมควรได้รับการแก้ไขหรือไม่

ประเด็นที่หนึ่งปัญหาคำนิยามและคำจำกัดความ เนื่องจากมีปัญหาการกระทำที่ก่อให้เกิดความ เกลียดชัง (Hate Speech) อันนำไปสู่อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) ซึ่งเกิดขึ้นใน ประเทศต่างๆรวมทั้งประเทศไทย แต่ประเทศไทยก็ยังไม่มียกเว้นที่ชัดเจนของคำว่า การกระทำที่ ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) อันนำไปสู่อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) ทำให้ไม่สามารถมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อลงโทษบุคคลดังกล่าวเพื่อแก้ปัญหที่เกิดขึ้นของสังคมในเรื่องนี้ ได้ จึงสมควรจะมีบทนิยามของการกระทำทั้งสองประเภทไว้ให้เกิดความชัดเจนการกระทำอย่างไรเข้า ลักษณะการกระทำดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การบัญญัติบทลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น

ประเด็นที่สองปัญหาเกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญา ไม่มีบทบัญญัติลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะ การกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) และอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) จึงควรที่จะมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาให้การกระทำการดังกล่าวเป็นความผิด โดยบัญญัติให้ บุคคลที่กระทำการปลุกระดม ชั่วๆ เร่งเร้า โหมโฆษณาชวนเชื่อ หรือกระทำความผิดด้วยวิธีการอื่นใดให้ประชาชนหรือ กลุ่มบุคคลเกิดความเกลียดชังบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น โดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น ผู้นั้นมีความผิดฐานสร้าง ความเกลียดชัง (Hate Speech) และ แก้ไขเพิ่มเติมฐานความผิดที่เกิดจากอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime) โดยเพิ่มบทลงโทษ และเพิ่มโทษที่เกิดจากอาชญากรรมที่มีอคติเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของ บุคคล หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ประเด็นที่สามปัญหาทางกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญา กรณีผู้กระทำความผิดอันเกิดจาก ความเกลียดชัง ได้กระทำต่อเหยื่อโดยสำคัญผิดคิดว่าเหยื่อคือบุคคลที่ผู้กระทำความผิดมีอคติในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่ในความเป็น จริงเหยื่อมิได้มีลักษณะดังกล่าว กรณีเช่นนี้สมควรที่จะลงโทษอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังตาม

มูลเหตุจูงใจที่ผู้หนึ่งกระทำไป แม้ในความเป็นจริงที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นจะมีได้กระทำต่อบุคคลที่ อาชญากรรมเกิดความเกลียดชัง เช่น ผู้กระทำความผิดเข้าใจว่าเหยื่อมีศาสนาที่ตนมีอคติ จึงได้ทำร้ายร่างกาย เหยื่อ แต่ในความเป็นจริงแล้วเหยื่อมิได้นับถือศาสนาที่ผู้กระทำความผิดเข้าใจ ซึ่งโดยปกติแล้วนั้นการ ลงโทษตามกฎหมายจะต้องไม่เกินกว่าความเป็นจริง แต่ในกรณีนี้สมควรให้ลงโทษในฐานะความผิดที่ เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง เป็นต้น

ประเด็นที่สี่ปัญหาในทางกฎหมายอาญา กรณีที่ผู้กระทำความผิดอันเกิดจากความเกลียดชังได้ กระทำต่อเหยื่อ โดยรู้อยู่แล้วว่าเหยื่อมิใช่บุคคลที่ตนเองมีความเกลียดชังในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้กระทำ ผิดต่อเหยื่อเนื่องจากเหยื่อไปคบหาสมาคมหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ผู้กระทำความผิดมีความเกลียดชังในกรณี ดังกล่าว กรณีเช่นนี้มีลักษณะการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานอาชญากรรมที่เกิด จากความเกลียดชัง (Hate Crime) จึงสมควรที่ลงโทษผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกับโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิด ฐานอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime)

ประเด็นที่ห้าปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยการการแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) ที่ได้กระทำในอินเทอร์เน็ต เนื่องจากในปัจจุบันมีการแพร่กระจายข่าวกันได้อย่างรวดเร็วใน อินเทอร์เน็ตจึงทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้าง เพื่อไม่ให้อาชญากรรมอันเกิดจากการกระทำที่ก่อให้เกิด ความเกลียดชัง (Hate Speech) แพร่หลายจึงสมควรมีบทลงโทษผู้ให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่จงใจละเลย หรือประมาท ที่จะให้ข้อความที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังแพร่หลายในอินเทอร์เน็ต โดยให้มีบทลงโทษแก่ ผู้กระทำความผิดดังกล่าว โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ

1. เพิ่มคำนิยามศัพท์คำว่า “อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง” และคำว่า “การกระทำที่ก่อให้เกิด ความเกลียดชัง”

การกระทำที่เกิดจากความเกลียดชัง

มาตรา 1(18) การกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หมายความว่า การแสดงออก การขู่ การ โหม่งหรือการกระทำที่ทำให้เกิดความเกลียดชัง เพราะเหตุที่แตกต่างกันเรื่อง เชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันอาจนำไปสู่ความรุนแรงต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน ของบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น

อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง

มาตรา 1(19) อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง หมายความว่า เป็นการกระทำความผิดโดยผู้กระทำความผิดนั้นมีแรงจูงใจจากเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือความคิดเห็นทางการเมือง ที่ผู้กระทำความผิดมีอคติ

2. เพิ่มความผิดฐานการกระทำที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง

2.1 มาตรา 116/1 ผู้ใดกระทำการตามมาตรา 1(18) ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อให้เกิดความเกลียดชัง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2 เพิ่มบทลงโทษให้หนักขึ้นเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังไว้ในมาตราดังต่อไปนี้

2.2.1 ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์

มาตรา 226/1 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา 217 มาตรา 221 และมาตรา 226 กระทำในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังให้ระวางโทษเพิ่มขึ้นหนึ่งในสาม

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 218 และมาตรา 224 วรรคสอง กระทำในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

2.2.2 ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

มาตรา 277 จัตวา ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 วรรคหนึ่ง และมาตรา 277 วรรคหนึ่ง เป็นการกระทำในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง ให้เพิ่มโทษหนึ่งในสาม

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 วรรคสาม และมาตรา 277 วรรคสาม ตี เป็นการกระทำในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 277 ทวิ (1) เป็นการกระทำในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

2.2.3 ความผิดต่อชีวิต

มาตรา 289 ผู้ใด

(8)ฆ่าผู้อื่นในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง

2.2.4 ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

มาตรา 360 ตี ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 358 มาตรา 359 และมาตรา 360 เป็นการกระทำในลักษณะอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอีกหนึ่งในสามของบทบัญญัติโทษในมาตรานั้น

3. เพิ่มฐานความผิดที่เกิดจากอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง โดยสำคัญผิดในตัวเหยื่อของผู้กระทำความผิด

มาตรา 61/1 ผู้ใดมีเจตนากระทำต่อบุคคลที่ตนเองมีความเกลียดชังในเรื่องเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือความคิดเห็นทางการเมือง แต่ได้กระทำต่อบุคคลที่ผู้กระทำมิได้มีความเกลียดชังโดยสำคัญผิด ให้ลงโทษผู้นั้นตามมูลเหตุจงใจให้กระทำความผิด

4. ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังกระทำต่อผู้ที่คบค้าสมาคมกับบุคคลที่ตนมีอคติ

มาตรา 61/2 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความเกลียดชังต่อบุคคลที่คบหาสมาคมกับบุคคลที่ผู้กระทำมีความเกลียดชังในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือความคิดเห็นทางการเมือง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง

5. เพิ่มฐานความผิดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

มาตรา 14 (6) นำผู้ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการแสดงออก การข่มขู่ การโฆษณาหรือการกระทำที่ทำให้เกิดความเกลียดชัง เพราะเหตุที่แตกต่างในเรื่อง เชื้อชาติ ศาสนา ความโน้มเอียงทางเพศ สถานะของบุคคล หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันอาจนำไปสู่ความรุนแรงต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน ของบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น

และเพิ่มฐานความผิดใน มาตรา 15 วรรคสอง ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเกิดจากผู้ให้บริการละเลยไม่สนใจหรือประมาท ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของวรรคหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

กุลพล พลวัน. อาชญากรรมจากความเกลียดชัง.